(Nro. 42.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 21. 22. Lutego 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Dzień 12sty Lutego, iako rocznica urodzin Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla Franciszka, Pana naszego naymiłościwszego, którego dobrotliwa Opatrzność przeznaczyła na Władcę wielu szczęśliwych Ludów, i który przez wysokie Swe cnoty nabył piękne prawo do nazywania się ulubionym Oycem Swych Poddanych, obchodzono we Lwowie z naywiększą uroczystością.

O godzinie 10tey z rana, wszystkie Władze, C. K. Jenerałowie, obecni Członkowie Stanów kraiowych i Duchowieństwo, zgromadzili się w Kościele katedralnym, gdzie JW. Hrabia Ankwicz, Arcy-Biskup Lwowski i Prymas Królestw Galicyi i Lodomeryi odprawił uroczyście Mszę wielką. Przed kościołem i na rynku paradowały osada woyskowa i korpusy mieyskie, na których salwy odpowiadały zatoczone za miastem działa C. K. artylleryi polney i artylleryi mieyskiey.

Po skończonem nabożeństwie i odciągnieniu woyska różney broni był obiad u JW. Gubernatora kraiowego, gdzie Władze kraiowe i zgromadzeni na ten dzień Obywatele znaydowali się. Toasty za zdrowie Nayiaśnieyszego Pana spełniano radośnie sercem pełnem życzenia, aby Naywyższy przedłużał drogie dni życia nayłaskawszego Monarchy i Oyca poświęcaiącego ie iedynie dobru Swych Ludów.

Wieczorem odspiewano w teatrze w obecności licznego zgromadzenia przed portretem Nayiaśnieyszego Pana hymn narodowy: Boże zachoway Franciszka Cesarza!

Dzień ten radosny i świetny zakończyły assamble u JW. Hrabiego Ankwicza, Arcybiskupa Lwowskiego i Prymasa Królestw Galicyi i Lodomeryi, gdzie znaydowali się Naczelnicy Władz kraiowych, Jenerałowie, Officerowie wyższego stopnia, Dygnitarze koronni, Członkowie Stanow, Kapituły obu obrządków i liczne grono Dam i Obywateli.

Tak zakończyła się uroczystość urodzin naydobrotliwszego Monarchy i Oyca; a zapewne każdy Mąż prawy, maiący poięcie o tak wzniosłey, spokoyney ale prawdziwey wielkości, o tak wysokich cnotach i celuiących świetnością przymiotach, z zapałem błagać będzie Nieba o hoyne zlewanie błogosławieństw na uszczęśliwiaiącego swe Ludy Monarchę i Oyca Franciszka.

Z Wiednia. — Jey Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiężniczka Karolina towarzyszy NN. Cesarstwu Ichmość w podróży przedsiewziętey do Włoch i Neapolu.

Według własnoręcznego listu, wydanego do C. K. pierwszego W. Ochmistrza Xiążęcia Trauttmannsdorffa, pod dniem 2gim Lutego, raczył Nayiaśnieyszy Pan na czas teraźnieyszey podróży i niebytności mianowac Zastępcą Swoim znowu Jego Cesarzowicowską Mość, Arcy-Xiążęcia Ludwika.

Na wiadomość, że Ambassador Perski Mirza Abul Hassan Chan, przeznaczony do Dworu Londyńskiego, przeieżdzaiąc przez Wiedeń z poleconym listem Królewskim i podarunkami, stanie d. 1. Lutego przed południem w Schwechacie, wysłano naprzeciw niemu Radcę Kancellaryi Stanu Barona Bretfelda, i nadwornego Sekretarza Barona Ottenfelsa, którzy go mieli powitać, i odprowadzić do pomieszkania w tak zwanym domu Cesarskim na przedmieściu Wieden, gdzie oczekiwał go C. K. nadworny Radca i Tłómacz P. Hammer, i przedstawił mu się w charakterze Mihmandara, czyli Kommissarza assystuiącego mu na czas pobytu iego w Wiedniu. — Po odbytych powitaniach, zaproszono go ze strony C. K. nadwornego Urzędu Kontrolli na śniadanie. U stołu siedzieli: Ambassador Mirza Abul Hassan Chan, Sekretarz Poselstwa Mirza Mohamed-Alj, i Poseł Mirza Abdul Hussein Chan, tudzież powyżey wzmiankowani trzey Urzędnicy C. K. tayney Kancellaryi nadworney i Stanu. — Po zwyczaynym trzydniowym wypoczynku wyprawił Ambassador dnia czwartego o godzinie 3 z południa, swę

X

iego Kuzyna i Sekretarza Poselstwa, Mirzę Mohammeta Ali, do Ministra spraw zewnętrznych, JO. Xiążęcia Metternicha, upraszaiąc o uroczyste posłuchanie, a gdy Xiążę wyprawił w wieczor do Ambassadora nawzaiem C. K. Radcę nadworney Kancelaryi Stanu, i Dyrektora Kancellaryi P. Swietetzkiego, uroczyste posłuchanie u JO. Xięcia Ministra spraw zewnętrznych nastąpiło w Piątek d. 5go w sposob następuiący: O godzinie pół do 2giey wyiechał po Ambassadora z Kancelaryi Stanu aż do pomieszkania tegoż, C. K. Radca nadworny i Tłómacz Hammer w Xiążęcym poczwórnym powozie galowym. ciągnionym przez sześć koni. Ekwipaż ten poprzedzało 12 koni Xiążęcia Ministra, maiących na sobie siodła i cały rynsztunek Turecki; każdego konia prowadził osobliwie masztalerz Xiążęcy, ubrany w barwę galową, oprocz tego wystąpili także i inni służebni Xiążącego Dworu w barwie galowey. Cały ten orszak prowadził Xiążęcy koniuszy, z poiazdem zaś owym poczwornym z sześcioma końmi był drugi podwoyny z przyprzężonemi czterma końmi. — Orszak ciągnął się z pomieszkania Ambassadora przez starą bramę Kärntnerthor, przez ulice Karntnerską, Stockameisen, Graben, Kohlmarkt i przez ulicę Szanflergasse, do Kancelaryi Stanu, a to w następuiącym porządku: 1.) Podofficer z 4 żołnierzami iazdy, dla torowania drogi; 2.) C. K. Kapitan ze 40 ludźmi piechoty. 3.) Pięciu Urzędników Ambassadora (na koniach Xiążęcych ubranych w rynsztunku Tureckim), mianowicie Podskarbi, Koniuszy, Mistrz obrzędów, Szatny i pierwszy pokoiowiec. 4.) Sekretarz Poselstwa na koniu Xiążęcym pyszniey od tamtych ubranym i prowadzonym przez dwóch Xiążęcych masztalerzy; trzymaiąc na rękach listy N. Szacha Perskiego i Następcy tronu Abbas Mirzy, w workach tkanych srebrem i złotem; na piersiach zaś pisma Itimadeddewleta (t. i. podpory Państwa) czyli W. Wezyra Perskiego, Mirzy Szefii Chana, i pierwszego Wezyra Następcy tronu Issa Mohammeda w sakwach z czerwonego atłasu. 5.) Służebni Xiążęcia Metternicha. 6.) Xiążęcy powoz sześciokonny; w którym siedział Ambassador, a naprzeciw niemu C. K. Kommissarz, Radca nadworny Hammer; po obu stronach powozu szedł ieden służebny Ambassadora i ieden Kommissarza, w barwach galowych. — Ambassador ubrany był w zupełnym stroiu Dworskim (po Persku zwanym *Bartal*) z trzema piórami (*Dzyga*) na głowie i z potróyną ozdobą orderu lwa słonecznego; oprócz tego miał zawieszone na sobie wyobrażenie Szacha, oprawne w bogaty wieniec, wysadzany kosztownemi perłami, z takiemiż kutasami. Portret ten dostał w dowód szczególnieyszey łaski Szacha. Za pawozem siedzieli na koniach murzyni Ambassadora, po których następował powoz czterokonny, w którym siedział Poseł Mirza Abdul Hussein Chan, a po tym, powóz dwukonny C. K. Kommissarza. Orszak konczyli C. K. Podporucznik ze 20 ludźmi piechoty i Podofficer ze 4 ludźmi iazdy.

Świta wysiadła na dziedzińcu Kancellaryi Stanu, Ambassador zaś Perski, Posłowie i Sekretarz Poselstwa, przy dólnych schodach, gdzie powitali Ambassadora w imieniu Ministra spraw zewnętrznych, dway Urzędnicy Kancelaryi Stanu, Kesaer i Stradiot, a na naywyższych schodach drugiego przedziału C. K. Radca Kancellaryi Stanu, Baron Bretfeld, i Sekretarz nadworny Baron Ottenfels-Geschwind Pierwszy szedł obok Ambassadora, drugi obok Posła. Orszak przechodził przez przedpokóy, gdzie znaydowali się służebni Xiążęcy w barwie paradney, przez salę iadalną, gdzie byli Dworzanie, przez salę czerwoną, gdzie była część Szlachty i Dam licznie zgromadzonych, przez salę biliardową, gdzie stały rzędami Ciało akademickie sztuk kształcących, tudzież Akademiia wschodnia i Urzędnicy C. K. tayney Kancelaryi Stanu nadworney, wyiąwszy C. K. Radców nadwornych; W zieloney sali bawialney były dwa krzesła poręczowe, wybite axamitem karmazynowym, z galonami złotemi, iedno dla Xięcia Ministra spraw zewnętrznych, drugie dla Ambassadora Perskiego; za tem po prawey było krzesło dla Posła, za którym stał Sekretarz Ambassady, od którego Ambassador odebrał list Szacha przy wstepie do sali posłuchalney, i trzymał go sam w rękach. Reszta orszaku została w sali ościenney, z którey weszli do sali posłuchalney Członkowie Akademii i Kancelaryi Stanu; ci przyłączyli się do C. K. Radców nadwornych, uszykowanych po prawey Ministra spraw zewnętrznych, za nim zaś i po lewey stali zgromadzeni licznie Magnaci i Szlachta. C. K. Radca nadworny i Dyrektor Kancelaryi Swietętzky, zastępuiący mieysce Radcy Stanu, stał między JO. Xięciem Ministrem i Ambassadorem, po lewey Xiążęcia, a na przeciw niemu C. K. nadworny Tłómacz po lewey Ambassadora. — Ambassador miał mowę w ięzyku Perskim, którą Tłómacz nadworny wyłożył następuiącym sposobem na ięzyk Niemiecki:

„Oto iest cel Poselstwa od Monarchy przy-

„iażnego temu wysokiemu C. K. Dworowi. „Z szlachetney strony N. Króla Królów, które„go Zamek sięga pod niebiosy i równa się „Słoncu, ze strony dzierzyciela Korony i tro„nu dawnych Cesarzów Perskich, Daryiusza „Iranu i Turanu, wysłany iestem do Nay„iaśnieyszego i naypotężnieszego Cesarza, dla „ustalenia przyiaźni i dobrego porozumienia „między obu wysokiemi Dworami Peryią i „Austryią, a to w obliczu wysokiego Mini„steryium i za wysokiem tegoż pośrednictwem." — „Upraszam JO. Xiążęcia Ministra, udzielić „mi tego zaszczytu, abym iak nayrychley przed„stawić się mógł osobiście Nayiaśnieyszemu i „naypotężnieyszemu Cesarzowi Jmci, i nie „chcieć mi odmowić w tem przyiacielskiego usiłowania, niemniey do tego oznaczyć mi dzień pewny." — Odpowiedź następuiącą Ministra spraw zewnętrznych, przełożył Tłómacz nadworny na język Perski: „Z ukontentowa„niem odbieram od P. Ambassadora zapewnienie „o trwaiącey przyieźni Króla i Jego Pana dla „naymiłościwszego Monarchy moiego; będzie „to powinnością moią, wyiednać dla P. Am„bassadora przystęp do Jego C. K. Mości. Nay„iaśnieyszy Pan mój chętnie przyymie Sam z „ust P. Posła wynurzone przedemną zapewnie„nia, i w tym zamiarze chętnie da Mu osobli„we uroczyste posłuchanie." — Tu podniósł się z krzesła Ambassador, aby list Schacha Perskiego oddał stoiący Xięciu Ministrowi. Xiążę Jmć wstał toż samo, zdiął kapelusz dla uczczenia listu Królewskiego, potem nakrył znowu głowę i tak został aż do końca. — Xiążę Jmć oddał nadwornemu Radcy Swietetzkiemu tak list Szacha, iako też wręczone sobie poźniey listy Następcy tronu i obu Wezyrów, Radca nadworny zaś położył ie na stole stoiącym po lewey krzesła Xiążęcego. — Po czem Ambassador przedstawił Xięciu Posła, Mirzę Abdula Husseina Chana; Xiążę wdał się z Ambassadorem w przyiacielską rozmowę, którą prowadzili częścią po Persku i po Niemiecku, przez nadwornego Tłómacza, częścią zaś bezpośrednio mówili z sobą po Angielsku. Rozmowa ta przerywana była tylko częstowaniem Ambassadora i świtę iego, przy czem usługiwali dworzanie Xiążęcy.

Po tem wszystkiem pożegnał się Ambassador z Xiążęciem i powrócił z tym samym orszakiem, lecz krótszą drogą, mianowicie przez Josephsplatz i bramę Karntnerthor do swoiego pomieszkania, gdzie pożegnał go Kommissarz Cesarski, i powrócił w swoim poieździe do Kancelaryi Stanu, dla zdania sprawy Ministrowi spraw zewnętrznych.

Wiadomości zagraniczne.

Francyia.

Na posiedzeniach Parlamentowych od dnia 20go do 26go Stycznia nie uchwalono nic ważnieyszego. — Na posiedzeniu Izby Deputowanych d. 28. Stycznia P. de Serre Zachowawca pieczęci, po odbytych zwyczaynych obrzędach, i mianey przez siebie wstępney mowie, odczytał następuiący proiekt do prawa o odpowiedzialności Ministrów: „Ludwik z Bożey łaski i t. d. Art. 1.) Izba Deputowanych oskarzyć może Ministra, tylko na doniesienie podpisane przez pięciu iey Członków, zawieraiące koniecznie fakta zdrady lub konkussyi *); doniesienie takowe czynione bydź ma na posiedzeniu publicznem, równie iako i dalsze rosprawy, wszakże z wolnością obiętą art. 44. aktu konstytucyi. **) 2.) Po uczynionem doniesieniu, odroczy Izba pierwsze śledztwo przynaymniey do dni trzech. Po wysłuchaniu w oznaczonym dniu powodów wyiaśniaiących doniesienie, i rospraw w tey mierze przedsięwziętych, przystąpi Izba do porządku dziennego, ieżeli fakta zdawać się iey będą nie maiące należnych, lub też dostatecznych oznaków. W razie przeciwnym, udzielić każe obwinionemu Ministrowi doniesienie z popieraiącemi go aktami urzędowemi. 3.) O czem w przódy Prezes Izby uwiadomi na pismie Ministra obwinionego. Akta te udzieli Sekretaryiat Izby, gdzie złożonemi bydź maią. Obwiniony Minister może ie ztamtąd podnieść w kopiiach sprawdzonych przez Prezesa i Sekretarza Izby. 4.) Po nakazanem udzieleniu aktów, Izba odebrać ma naydaley w dniach 8, tłómaczenie się Ministra. We wszystkich przypadkach po przedsięwziętey nowey rosprawie, Izba rozstrzyga, czyli są powody do złożenia Kommissyi w celu dalszego śledzenia, lub też ich nie ma. W pierwszym przypadku oznacza i podaie Izba dokładnie fakta, które Kommissyia ma sprawdzić. 5.) Kommissyia składa się z 9 Członków, Deputowani donosiciele nie mogą użytymi bydź do tey Kommissyi. 6.) Kommissyia odbiera i sprawdza akta i świadectwa, tak służące do wsparcia faktów uznanych i podanych od Izby, iako i te, które Minister po-

---

*) Konkussyia znaczy wymuszanie na drugim zysków, pod pozorem lub przez nadużycie prawa, bądź to przez osobę prywatną, bądź przez Urzędnika publicznego.

**) Według tego artykułu, żądanie pięciu Członków iest dostateczne, aby Izba zamieniła się w Wydział taiemny.

da na usprawiedliwienie swoie. Minister i Deputowani donosiciele, słuchani bydź maią tyle razy przez Kommissyię, ile razy tego zażądaia. 7.) Wydział Izby ma prawo obecnym bydź wszystkim czynnościom Kommissyi, wszakże bez żadnego w tem uczestnictwa. Każdemu Członkowi Izby wolno iest na iego żądanie, powziąć wiadomość w Sekretaryiacie Izby o wywodach działań Kommissyi, niemniey o wszystkich dotyczących się aktach. We 14 dni, a naypoźniey w miesiąc po mianowaniu swoiem, Kommissyia zda sprawę Izbie, a to w celu żądania w razie potrzeby przedłużenia terminu do uzupełnienia instrukcyi, (który nad miesiąc dłuższym bydź nie może), lub przedstawiaiąc bezpośrednio, aby doniesienie odrzuconem zostało, alboteż żeby przedsięwzięto prawne kroki z Ministrem obwinionym, w którym przypadku Kommissyia poda artykuły oskarzenia. 9.) Artykuły te, nie mogą inaczey bydź uchwalone, ani Minister obwiniony iako winny uważanym, chyba po trzech przynaymniey co ośm dni po sobie następuiących rosprawach. Odrzucenie doniesienia zawyrokowane bydź może ostatecznie po każdey osobliwey rosprawie. 10.) Uchwałę uznaiącą winę Ministra podpisaną przez Prezesa i Sekretarza Izby odeśle Prezes Prezesowi Izby Parów. 11.) Izba Deputowanych mianuie bezpośrednio z grona swoiego większością głosów pięciu Kommissarzy, z poleceniem popierania skargi w Sądzie Parów. Deputowani donosiciele mogą znaydować się miedzy tymi Kommissarzami. Uchwała mianuiąca Kommissarzy przesłana ma bydź Sądowi Parów. 12.) W przypadku rozwiązania Izby Deputowanych nastąpi nowy wybór piąciu Kommissarzy. W razie ponowienia którey kolei wybiorczey (*series*) nastąpi nowy wybór Kommissarzy, którzy do teyże kolei należą. W obu przypadkach mogą znowu obranymi bydź Deputowani, mianowani wprzódy Kommissarzami. 13.) Izba Deputowanych odstąpić może każdego czasu, od skargi wniesioney przeciw Ministrowi; oświadczenie takie znosi skargę i wszystkie iey skutki. Tytuł II. O wyrokowaniu Sądu Parów na Ministrów. 14.) Skoro uchwała uznaiąca winę Ministra od Izby Deputowanych nadeydzie do Prezesa Izby Parów, zwołaną ma bydź natychmiast Izba Parów i zamienić się w Sąd Parów. Skoro Sąd Parów ustanowi się, wyda stosownie do okoliczności rozkaz uwięzienia (*ordonnance de pris de corps*), lub tylko wezwanie do stawienia się (*mandat d'amener ou de comparaitre*). 15.) Skoro Minister oskarzony stawi się, Prezes wezwie go, aby sobie obrał Patronów, czego gdy nie uczyni, Prezes mianować ich będzie z Urzędu. 16.) Przed zagaieniem rospraw, czyta Prezes imiona Członków Izby, potem układa spis przytomnych Parów, którzy iedynie należeć mogą do wyrokowania. 17.) Pomieniona lista nie może obeymować Parów, nie maiących głosu naradczego. 18.) Każdy Par wyłączonym bydź może z powodów obiętych Tytułem XXI. Tom. 1. Rozdz. 1. Ustawy processu cywilnego. 19.) Każdy Par wiedzący o tych powodach względnie swoiey osoby, powinien oznaymić to Sądowi, który rzecz tę rozstrzygnie. 20.) Kommissarze mianowani przez Izbę Deputowanych na mocy art. 11, podadzą Sądowi Parów artykuły oskarzaiące, stawią świadków i złożą dowody przeciwko oskarzonemu, i popierać będą skargę podczas rospraw. 21.) Prokurator jeneralny słuchany będzie zawsze u Sądu Parów, po ukończeniu rospraw uczyni swój wniosek (*conclusion*) i w razie zachodzącym żądać będzie ukarania. 22.) Rosprawy odbywać się maią publicznie. Podczas rozpoczęcia rospraw, przekłada oskarzony to, co ma na swoią obronę. 23.) Parowie wynurzaią zdanie swoie w głos i na posiedzeniu taiemnem tak przy rozstrzygnieniach i uchwałach, zachodzących w ciągu processu, iakoteż przy ostatecznem zawyrokowaniu. Rozstrzygnienia czyli uchwały Sądu Parów wydawane bydź mogą tylko za wpływem przynaymniey czwartey części Członków Izby Parów, maiących głos naradczy. 25.) Pięć ósmych części głosów potrzeba do skazania oskarzonego. 26.) Przy liczeniu głosów, w razie zgodności zdań, głosy oyców, synów, braci, wuiow, stryiów, teściow, zięciow, szwagrów, rachowane bydź maią za głos ieden, przy czem zachować należy, że owi którzy poięli dwie siostry za żony, za takich uważanymi bydź ma maią. 27.) Kary, które Sąd Parów wymierzyć może na Ministra przekonanego o zdradę lub konkussyię, są: śmierć, wygnanie, dożywotne więzienie, zniżenie stanu Obywatelskiego lub uwięzienie na czas oznaczony. Sąd karze stopniami w miarę wielkości przestępstwa i okoliczności. 28.) Prezes Sądu Parów wyrzeka wyrok na posiedzeniu publicznem. Jeżeli oskarzony uznany iest za winowaycę, Pisarz (*greffier*) odczyta mu wyrok. 29.) Owe prawa względem instrukcyi kryminalney i wyroku, które ninieyszem nie są zniesione lub inaczey ustanowione, zachować ma Sąd Parów we wszystkich przypadkach.
